

Daniel Daianu: În România trebuie să se aloce mai multe resurse în mod tintit

În România este obligatoriu să se aloce mai multe resurse în mod tintit, arată Daniel Daianu, președintele Consiliului Fiscal, el menționând că, în condițiile unui buget strâmtorât și încordat, trebuie să se realocheze resurse în bugetul public, trebuie găsit spațiu fiscal sectorial, pentru protejarea sănătății cetățenilor și urgențe în economie.

"Criza coronavirus și implicațiile de ordin economic au readus în atenție capacitatea guvernelor de a interveni în momente de mare cumpană. Pot fi suspendate reguli fiscale în asemenea circumstanțe? Pot interveni băncile centrale. Deja unele au făcut-o, mai ales peste Ocean (Fed și Banca Canadei). BCE va recurge la o serie de linii de finanțare speciale. Este de bun simț că este mult mai lesne de intervenit pentru țările care au spațiu de manevră", susține Daniel Daianu.

El precizează că de câțiva ani există o discuție în UE privind nevoia de simplificare a regulilor, evitarea aplicării lor prociclice - ce poate conduce la efecte indezirabile. Iar un context nou a stimulat dezbaterile privind regulile fiscale. Scăderea dramatică a ratelor naturale/neutrale (ce ar asigura creștere economică sustenabilă, utilizare deplină a resurselor), cu corespondent în diminuarea ratelor de politică monetară, a ratelor pe piețe monetare și financiare, nu avea cum să nu influențeze această dezbateră. Scăderea ratelor neutrale ar avea origine în evoluții demografice, ale productivității, schimbări tehnologice, goana după active sigure (safe assets) și nu în cele din urmă, în globalizare cu efectele sale multiple, inclusiv scăderea inflației. Daianu menționează că și Consiliul Fiscal European pledează pentru reexaminarea regulilor fiscale.

Președintele Consiliului Fiscal susține că sunt analize ce argumentează că regulile fiscale trebuie să țină cont de noul context structural, să aibă în vedere mai multe efecte de contagiune, 'efecte de revarsare' (spillover effects), și că s-ar putea accepta o limită mai înaltă a datoriilor publice. S-ar putea astfel accepta o limită mai înaltă la datoria publică și s-ar putea utiliza mai frecvent instrumentul bugetar în condiții recesioniste. Și se poate arăta că, dacă rata de creștere economică este sensibil mai mare decât rata dobânzii, ponderea datoriei publice în PIB se poate stabiliza chiar dacă există deficit bugetar primar.

"Dar ce faci dacă deficitul primar este adânc negativ și există presiuni foarte mari, ce pot duce deficitele la peste 4, 5, 6, chiar 7% din PIB. Nu întâmplător sunt avansate aceste cifre având în minte cazul românesc. Dacă s-ar aplica Legea Pensiiilor (LP) în forma normativizată actuală, deficitele ar avea traiectoria sugerată de cifrele menționate, pentru anii 2021-2022 - așa cum arată evaluările ale Consiliului Fiscal, ale Comisiei Europene (a se vedea opiniile ale CF și raportul ultim al CE). Cu politici neschimbate, analiza 'debt sustainability' a CE arată că datoria publică a României ar ajunge la peste 50% din PIB în 2023 (de la circa 35,5% din PIB în 2019) și la circa 90% din PIB în 2030. Evident că în realitate nu s-ar ajunge la un asemenea nivel întrucât piețele ar sancționa derapajul, ar forța corectiv. Și deja s-a pus în mișcare procedura de deficit excesiv pentru România, care obligă la corectiv", afirmă Daniel Daianu.

El spune că deficite foarte mari și în creștere pot conduce la retrogradări de rating suveran ce ar provoca la un moment dat o suire bruscă a costului finanțării datoriei publice, ar interveni non-liniarități brutale în evoluția unor variabile. Aceasta ar invalida una dintre prezumțiile cu care se operează în logica 'à la Blanchard' și anume, o rată de dobândă scăzută. Dacă și rata de creștere scade, parțial din cauza ciclului economic, parțial din cauza unor șocuri și măsuri de ajustare macro, vedem că relația de relaxare a restricției aplicate deficitului bugetar este invalidată. Este de reținut că leul nu este moneda de rezervă și că spațiul de manevră al BNR este sever limitat având în vedere deficitul bugetar și cel extern mari. Pe plan internațional, goana către 'safe havens' poate aduce cu sine plecări masive de fonduri din piețe emergente.

"Avem de luptat acum cu epidemia/pandemia Covid19, care nu știm cât va dura; ea presupune unui stress enorm

sistemele sanitare în Europa și economiile. În ce privește România, este obligatoriu să se aloce mai multe resurse în mod țintit. Chiar în condițiile unui buget tare strâmtorat, foarte încordat, trebuie să se realoce resurse în bugetul public, trebuie găsit spațiu fiscal sectorial, pentru protejarea sănătății cetățenilor și urgente în economie. Acest spațiu bugetar sectorial se poate asigura: prin realocare de resurse în bugetul actual, ca într-o economie ce se confruntă cu un mare pericol (ca la război); aceasta implică renunțarea la unele utilizări așa cum sunt prevăzute în buget acum; prin mobilizarea la maximum a resurselor disponibile; prin renunțarea la măsuri, gen aplicarea LP în formatul actual, ce ar arunca bugetul național în aer; prin recurgere la fonduri europene (bugetul UE, fondul special dedicate luptei contra coronavirus), inclusiv prin acceptarea de către CE ca resurse folosite pentru combaterea Covid 19 și sprijinirea temporară a economiei să nu fie incluse în măsurarea deficitului bugetar; de discutat cu CE pentru renunțarea temporară la cerința de a se co-finanța utilizarea de fonduri europene", arată Daniel Daianu.

El susține că asemenea măsuri și altele ar permite sprijinirea economiei. Aici un rol major ar avea de jucat flexibilizarea de către băncile comerciale a relației cu întreprinderi, mai ales cele mici și mijlocii - prin reesalonări și condiții de creditare mai favorabile.

Conform președintelui Consiliului Fiscal, BCE ținteste prin linii speciale de finanțare acordate băncilor comerciale să sprijine sectorul IMM din statele zonei euro. Este de dorit ca băncile mari ce operează în România prin sucursale (de exemplu UniCredit, Erste Bank, SoGen, Intesa etc) să extindă operațiunile speciale și la noi.

"Revederea regulilor fiscale în UE este un exercițiu util și merită să aibă deznodământ în simplificarea lor, în atenuarea aplicării prociclice și protejarea investițiilor. Dacă s-ar constitui și un buget al ZE care să amortizeze șocuri asimetrice cu atât mai bine; dezvoltarea unor instrumente de partajare a riscurilor (risk-sharing) este esențială. Ar conta mult și o acțiune la nivelul UE, de coordonare a politicilor. Dar pentru România, problema nu rezidă în complexitatea regulilor fiscale, ci în faptul că are un derapaj bugetar foarte mare și presiuni ce pot coplesii bugetul public. Dacă nu vom comite erori mari, nu vom arunca bugetul public în aer, vom putea să relocalăm resurse pentru combaterea Covid 19, pentru sprijinirea fie și temporară a economiei (bugetul public nu poate fi totuși sac fără fund)", mai spune Daniel Daianu.